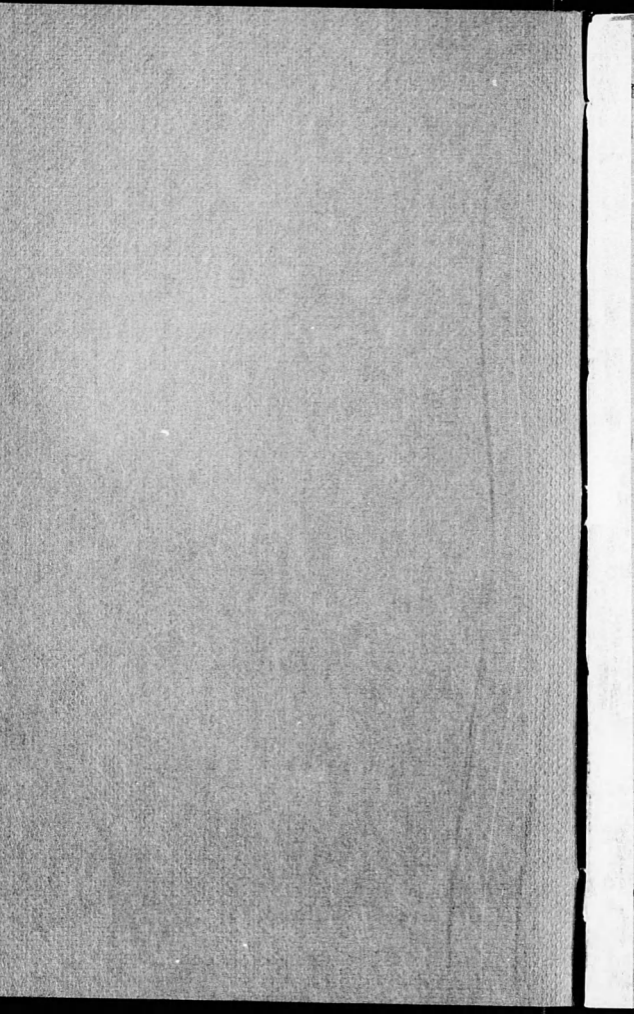

1904

639

DE EERSTE
HEILIGE COMMUNIE.

Geschenk aan de lieve Kinderen,

die zich waardig tot hunne

EERSTE HEILIGE COMMUNIE

wenschen voor te bereiden,

van eenen

GEESTELIJKEN KINDERVRIEND.

TWEDE DRUK.

VENLO, WED. H. H. UYTENBROECK.

1889.

per
~~Vak~~ 167

Approbatie.

Typis mandari permittitur.

P. J. H. RUSSEL, *Can. et Prof.*,
ad hoc delegatus.

RURÆMUNDÆ 9 Novembris 1876.

VOORWOORD.

Lieve Kinderen!

Weldra zal voor u de schoonste en gelukkigste dag van uw geheel leven aanbreken, de onvergetelijke dag namelijk, waarop gij voor de eerste maal aan de heilige tafel het vleesch en bloed van onzen Heer Jezus Christus, uwen Goddelijken Heiland zult ontvangen. Op dezen dag van blijde verwachting gaat gij de heiligste en gewichtigste handeling van uw leven verrichten, van welke handeling dan ook grootendeels uw eeuwig geluk zal afhangen.

Daar uw jeugdige leeftijd tevens een tijd is van lichtzinnigheid en onbezonnenheid, zoo dient gij terecht met uwe geestelijke Herders, uwe leermeesters en uwe goede ouders bezorgd te zijn en alle moeiten aan te wenden, om u op eene waardige wijze tot uwe eerste h. Communie voor te bereiden. Immers, welke zuiverheid van geweten, welke diepe en oprechte droefheid over uwe zonden, welk levendig geloof, welke vurige liefde, in één woord, welke uitmuntende gesteltenissen vergt de Goddelijke Zaligmaker niet terecht van een hart, in hetwelk Hij zich zelf gewaardigt eene woonplaats te nemen?

Het is uit warme belangstelling voor uwe zaligheid, uit innige liefde voor uwe zielen, aan welke eene zoo groote gunst van den Goddelijken Kindervriend gaat te beurt vallen, dat ik ook dit boekje heb vervaardigd, om u vooral tot handleiding in het verheven en gewichtig werk uwer eerste h. Communie te dienen en tevens om u de verklaringen en vermaningen uwer zielzorgers, ouders en leermeesters, door het dikwerf nalezen dezer bladzijden, in lateren tijd bij uwe voorbereiding tot de h. Communie, levendig te herinneren.

Moge de liefderijke Heiland dezen arbeid zegenen, opdat hij eenigermate bijdrage om uwe verstandelijke begrippen meer en meer nopens het allerheiligste Sacrament van Jezus liefde op te helderen, en uwe harten meer en meer te stemmen tot die gevoelens welke de Zaligmaker, bij Zijne komst, van u verlangt, opdat dusdoende, uwe eerste h. Communie eene *waardige* zij, en mitsdien voor u de aanvang worde van een heilig leven op deze aarde, alsmede het onderpand van de onsterfelijke vreugden des hemels! Dit is de hartelijke wensch van uw en welmeenenden vriend,

den *Schrijver*.

I

Verklaring van het Allerheiligste Sacrament des Altaars.

Wij lezen in het vi. hoofdstuk van den h. evangelist Joannes, dat de Zaligmaker ons beloofd heeft dit h. Sacrament in te stellen, toen Hij zeide: „*Het brood, dat Ik u geven zal, is Mijn vleesch voor het leven der wereld. Die Mijn vleesch eet en Mijn bloed drinkt, heeft het eeuwig leven, en Ik zal hem ten jongsten dage opwekken*”. Ook bekrachtigde Jezus de waarheid Zijner belofte, toen Hij alsdan sprak: „*Voorwaar, Ik zeg u, zoo gij het vleesch van den Zoon des menschen niet eet en Zijn bloed niet drinkt, zult gij het leven in u niet hebben*”. (1)

Deze belofte werd door den liefderijken Heiland vervuld op Witten-Donderdag, den vooravond van Zijn lijden, nadat Hij het laatste Avondmaal met Zijne leerlingen had genomen. Dit geschiedde op eene zeer plechtige wijze. Jezus nam brood in Zijne heilige en eerbiedwaardige handen, verhief Zijne oogen ten hemel, dankte God, zegende het brood, brak het en gaf het aan Zijne leerlingen, zeggende:

(1) Jo. vi. 50 en volgende v. v.

„*Neemt en eet, dit is Mijn lichaam*”. Insgelijks nam Hij den kelk, zegende hem en zeide : „*Neemt en drinkt er allen uit, want dit is de kelk van Mijn bloed, van het nieuw en eeuwig testament, een geheim des geloofs, die voor u en voor velen zal vergoten worden tot vergiffenis der zonden*”, en Jezus voegde nog hierbij : „*Doet dit ter Mijner gedachtenis*”.

De apostelen ontvingen, aten en dronken nu het waarachtig lichaam en het waarachtig bloed van hunnen Goddelijken Heer en Meester, Jezus Christus.

Door de woorden : „*Doet dit ter Mijner gedachtenis*”, ontvingen zij tevens de macht om te „*consacreeren*”, dat is : door het uitspreken der woorden van de Consecratie die de Zaligmaker in het laatste Avondmaal uitsprak, het brood en den wijn te veranderen in het lichaam en bloed van Christus ; daarenboven ontvingen zij het *gebod* van de *h. Offerande der Mis* op te dragen ter gedachtenis van de liefde en het lijden des Zaligmakers, alsook van de *h. Communie* aan de geloovigen uit te deelen, welke op hunne beurt, door deze zelfde woorden opgewekt worden om den Heiland in de *h. Communie* te ontvangen.

Wat is nu, volgens deze instelling van Jezus Christus, het allerheiligste Sacrament des Altaars?

Een sacrament van de nieuwe wet, in hetwelk onder de gedaanten van brood en wijn, Jezus Christus zelf tegenwoordig is met ziel en lichaam, met vleesch en bloed, met Godheid en menscheid, gelijk Hij thans glorieus in den hemel is.

Het allerh. Sacrament des Altaars is een waarachtig sacrament, omdat het de drie stukken, die tot een sacrament gevorderd worden, bevat, namelijk: *het uitwendig teeken*, in de gedaanten van brood en wijn; *de instelling door Jezus Christus*, in het laatste Avondmaal, *en de heiligmakende genade*, het geestelijk voedsel onzer zielen, onder de gedaanten van brood en wijn, ons lichamelijk voedsel beteekenend, en ons in den persoon van Jezus Christus, den Gever zelve van alle genade medegedeeld.

Jezus Christus heeft dit sacrament ingesteld tot eene gedachtenis aan Zijne liefde en aan Zijn lijden, tot eene waarachtige spijs onzer zielen en tot eene gedurige offerande der nieuwe wet in de h. Mis.

Wanneer nu de priester te halfmis de woorden der Consecratie uitspreekt, welke de Zalig-

maker het eerst bij de instelling van dit h. Sacrament in het laatste Avondmaal heeft uitgesproken, dan worden door de kracht dier goddelijke woorden het brood en de wijn veranderd in het lichaam en bloed van Christus. Dan bemerkt men, wel is waar, nog de gedaanten van brood en wijn, dat is, alles wat men uitwendig van brood en wijn ziet, ruikt smaakt of voelt; maar het wezen en de zelfstandigheid van het brood en van den wijn zijn geheel overgegaan en veranderd in het lichaam en bloed van Christus, die thans onder de gedaanten van brood en wijn, waarlijk, wezenlijk en zelfstandiglijk met ziel en lichaam, met vleesch en bloed, met Godheid en menschheid, gelijk Hij nu onlijdelijk en onsterfelijk is in den hemel, gelijkelijk en gelijktijdig op aarde in dit aanbiddeijk Sacrament tegenwoordig is.

Deze hier bedoelde verandering wordt door de h. Kerk genoemd „*Transsubstantiatie*”.

Jezus Christus, het Woord der waarheid, de Zoon des eeuwigen Vaders, God, gelijk de Vader en de H. Geest, die ons niet kan bedriegen en voor wien niets onmogelijk is, heeft het duidelijk gezegd: „*Dit is Mijn lichaam, dit is Mijn bloed*”.

zoodat er na de woorden van de Consecratie noch brood, noch wijn meer aanwezig zijn. Echter noemt men dit h. Sacrament soms nog „brood”, omdat het, na brood te zijn geweest, door de woorden der Consecratie in het lichaam van Christus werd veranderd. Zoo wordt ook de mensch *stof* genoemd, omdat hij uit stof der aarde door God is geschapen. Dat overigens het geloof aan de wezenlijke tegenwoordigheid van onzen Heer Jezus Christus door deze uitdrukking niet wordt gekwetst, blijkt genoeg 1. uit den apostel Paulus (1), als hij zegt: „*Wie dit brood onwaardig eet (namelijk het lichaam en bloed des Heeren), zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed van Christus*”; en 2. uit de Handelingen der Apostelen (2) zien wij, dat de eerste Christenen met de apostelen volhardden „*in de gemeenschap van het breken des broods*”, dat is, in het nutten van het lichaam des Heeren.

Wanneer nu de h. Hostie wordt gebroken, dan wordt enkel de gedaante van brood gebroken en geenszins het lichaam van Christus,

(1) 1 Cor. XI. 27.

(2) Act. Ap. II, 42.

dat thans onlijdelijk en onsterfelijk is in den hemel. Wanneer de h. Hostie wordt gebroken, dan is Christus ook geheel onder alle deelen en stukken daarvan tegenwoordig, en zoo iemand ééne h. Hostie ontvangt en een ander bij vergissing in de h. Communie twee heilige Hostiën zoude ontvangen, dan ontvangen beide evenveel, namelijk denzelfden Heer Jezus Christus, die niet meer gedeeld kan worden. De Zaligmaker blijft zoolang met Zijne ziel en lichaam, vleesch en bloed, Godheid en menschheid tegenwoordig, tot dat de gedaanten van brood en wijn zijn verdwenen, hetgeen gewoonlijk na een kwartier uurs het geval is (om welke reden men dan ook dezen tijd aan de dankzegging na de h. Communie dient te besteden), terwijl vervolgens Jezus met Zijne genade in de ziel verblijft, zoolang tot zij Hem door eene doodzonde vergramt.

Daar Jezus Christus gezegd heeft: „*Dit is Mijn lichaam*”, zoo is dan ook Zijn heilig *bloed* onder de gedaante van brood, want een lichaam zonder bloed zoude een dood lichaam wezen. Christus is echter thans onsterfelijk en ondeelbaar. Waar Zijn lichaam is, is ook Zijn bloed, waar Zijn bloed is, is ook Zijn lichaam. Van daar dat de h. Kerk, als zij, om gewichtige redenen

daartoe aangespoord, het drinken van het h. bloed uit den kelk aan de geloovigen heeft verboden, hun nochtans onder de enkele gedaante van brood en het lichaam en het bloed van den Zaligmaker toereikt. Onder de vele redenen, waarom de h. Kerk de Communie onder de gedaante van den wijn heeft verboden, stippen wij hier slechts aan, dat vele menschen eenen walg zouden hebben uit eenen gemeenzamen kelk te drinken, dat er bij grooten aandrang van communicanten al lichtelijk iets van het h. bloed zou kunnen gestort worden, eindelijk heeft dit de h. Kerk ook willen doen om tegen de ketters te verklaren, dat Jezus Christus, thans verzezen en verheerlijkt zijnde, Zijn lichaam en bloed niet meer gescheiden kunnen worden, en dat Hij gevolglijk onder elke gedaante geheel en al tegenwoordig is.

Men noemt dit h. Sacrament :

„*Het allerheiligste Sacrament des Altuars*”, omdat Jezus Christus op het altaar, onder de gedaanten van brood en wijn, door de woorden van de Consecratie, tegenwoordig komt.

Veelal „*de h. Communie*” of Gemeenschap, Vereeniging der ziel met Jezus Christus.

„*De Tafel des Heeren*”, omdat onze Heer Jezus Christus aan deze h. Tafel de ziel spijs en zelf de spijs is.

„*De h. Offerande*”, omdat ook het vleesch en bloed van den Zaligmaker in het h. Misoffer aan God den Vader voor ons worden opgedragen.

Eindelijk „*het h. Viaticum*”, teerspijs of reispenning op den moeielijken weg naar den hemel. Inzonderheid wordt deze naam gebruikt, wanneer een zieke, die in stervensgevaar verkeert, voor de laatste maal van zijn leven, zijnen Heer en God tot sterking ontvangt op de reis naar de eeuwigheid.

II.

Uitwerkselen der heilige Communie.

De zalige uitwerkselen eener *waardige* h. Communie, zijn vooral deze *vier* :

1. Zij vereenigt ons innig met Christus;
2. Zij vermeerdert de heiligmakende genade;
3. Zij zuivert ons van de dagelijksche zonden, en
4. Zij geeft ons vele bijzondere genaden om de deugd te beoefenen en ons voor zonde te bewaren.

1. *De waardige h. Communie vereenigt ons op de nauwste en innigste wijze met Jezus Christus.* Men kan met Jezus Christus vereenigd zijn door het geloof, indien men Hem zijn verstand onderwerpt en aan alle waarheden, die Hij veropenbaard heeft en ons door de h. Kerk voorhoudt, geloof hecht: men kan met Jezus vereenigd zijn, zoo men Hem zijn hart schenkt en Hem boven al bemint, maar het is vooral door de wezenlijke tegenwoordigheid van Zijn heilig vleesch en kostbaar bloed, dat het nauwst mogelijk verbond op aarde van eene ziel met haren God ontstaat, zoodat de h. Cyrillus dit eng verbond terecht aan de onderensmelting van twee stukken was vergelijkt. „*Die mijn vleesch eet, blijft in Mij en Ik in hem*” zegt de Zaligmaker. (1) Gelijk de gewone voedingsmiddelen, welke wij tot ons nemen, met ons lichaam vereenzelvigd worden, zoo worden ook het vleesch en bloed van Jezus Christus in de h. Communie met ons vereenzelvigd, met dit onderscheid, dat onze gewone spijzen in onze zelfstandigheid overgaan, terwijl wij door de h. Communie in Jezus Christus veranderd worden.

(1) Jo. vi, 57.

Wij, geringe en zondige menschen, schier één hart, ééne ziel, één lichaam meer te zijn met Jezus, onzen God, onzen Schepper, en het waardigste voorwerp van onze liefde! Welk geluk, welke eer voor ons! Hoe zoet, hoe aangenaam is het niet voor ons te kunnen zeggen: „Jezus, de welbeminderde mijner ziel, behoort aan mij en ik aan Hem. Ik leef niet meer, maar Jezus Christus leeft in mij”. Het hart van Jezus klopt in mijn hart, het h. bloed van Jezus doorstroomt mijne aderen, de ziel van Jezus woont in mijne ziel. Wij nemen deel aan de Godheid van Jezus, aan Zijnen roem, aan Zijn geluk, aan Zijn leven. Immers heeft Hij gezegd: „*Die Mijn vleesch eet, heeft het eeuwig leven. Gelijk Mijn Vader leeft, en gelijk Ik leef door Mijnen Vader, zoo zal ook hij die Mij eet, door Mij leven*”. (1) Is het dan te verwonderen dat de vrome Christenen zoozeer naar de h. Communie verlangen en met David uitroepen: „Mijne ziel, o Heer, versmacht naar U, als een dorstig hert, dat haakt naar de wateren der fonteynen; wanneer zal ik het geluk hebben voor uw aanschijn te komen en neder te zitten aan uwe h. Tafel?”

(1) Jo. vi, 58.

De brandende liefde van Jezus die het liefdevuur op aarde is komen ontsteken, doorgloeit hun hart, als zij in de h. Communie met Jezus zijn vereenigd; ja, dan zelfs wordt dit ellendig tranendal voor hen een ware hemel, vooral, wanneer zij, in hunnen levenswandel de voetstappen drukken van Jezus, die het leven, de ziel, ja, het wezen zelf des hemels is.

2. *De waardige h. Communie vermeerderd en versterkt in ons de heiligmakende genade, die het sieraad en het leven onzer ziel is.* Wanneer de Zaligmaker Zijne intrede heeft genomen in de ziel, die Hij bemint, dan spreekt Hij gemeenzaam tot haar hart. Hij leert haar, troost haar en opent haar de hemelsche schatkist Zijner genaden en verlichtingen. Vaak, wel is waar, lieve Kinderen, zult gij wellicht dezen troost des Heeren niet op eene *gevoelige* wijze onder vinden; dit kan zijn, maar dan leeft gij toch van het leven der genade, dat u in de h. Communie is medegedeeld; gij groeit aan voor Gods oog, evenals de mensch lichamenlijk aangroeit, zonder het te weten. En moet dan niet reeds de enkele gedachte, dat men Jezus in het hart bezit, het grootste geluk van een Christen, die gelooft, uitmaken?

Dikwerf ook berispt de Zaligmaker onze ziel, Hij vernedert haar, ja, Hij vernietigt haar, dikwerf zwijgt Jezus en laat Hij zich niet vernemen, maar alles, zelfs Zijne gestrengheid en Zijn stilzwijgen, brengt er toe bij om het geestelijk leven der heiligmakende genade in ons te onderhouden en te volmaken. Van daar de onafgebroken heiligheid en de stichtende levenswandel, welke wij bewonderen in de zielen die dikwerf en waardig communiceeren.

3. *De waardige h. Communie zuivert ons van de dagelijksche zonden.* „Men kan niet twifelen”, zegt de Catechismus der Kerkvergadering van Trente, „dat de h. Communie de dagelijksche zonden uitwischt”, en „dit doet zij, zegt de h. Ambrosius, zooals het dagelijksch brood de dagelijksche zwakheden van ons lichaam herstelt”. Deze vergiffenis geschiedt door de eigen kracht van dit allerh. Sacrament, zoo men slechts niet aan deze dagelijksche fouten gehecht zij. De h. Communie verwekt in ons levendige gevoelens van berouw en van liefde tot Jezus Christus, en deze liefde, wanneer zij ook slechts onvolmaakt is, strekt tot vergiffenis onzer dagelijksche fouten. „Zoo iemand”, zegt de h. Laurentius Justinianus,

„verkwijnt van uitputting; zoo hij, afgemat door den strijd des levens, verlangt wat uit te rusten en zich te versterken, o, dat hij dan met geloof en vertrouwen het lichaam van Jezus Christus ontvange en oogenblikkelijk zal hij nieuwen moed en kracht gevoelen.” „Neemt uwe toevlucht tot het h. Altaargeheim; gij zult door die bron van licht”, zegt de h. Joannes Chrysostomus, „verlicht worden, en in u zelven keeren; gij zult al uwe krachten terugkrijgen en uw hart zal opnieuw in liefde tot God ontvlammen.”

4. *De waardige h. Communie geeft ons vele bijzondere genaden om de deugd te beoefenen en ons van zonde te bewaren.* Een zoo edelmoe-dige bruidegom als Jezus Christus blijft in zijne milddadigheden niet stil staan. Ja, in dezen hemelschen maaltijd, waarin Hij al Zijne goederen aan de vrome ziel mededeelt, spreekt Hij tot haar als de bruidegom tot zijne welbe-minde bruid: „Wat wilt gij dat ik voor u doe? Al het mijne, is ook het uwe!” Vreest dan enkel, lieve Kinderen, geen genoegzaam gebruik te maken van de schatten der genade, waarmede Jezus de zielen die Hem beminnen, wil verrijken. Vraagt hem dan,

wat voor uw geluk dienstig is, vraagt Hem wat u zalig is, vraagt Hem met liefde en vertrouwen en gij zult van Hem verkrijgen. Lieve Kinderen! vraagt Hem een rein hart, eenen ootmoedigen en gehoorzamen zin, een onschuldig gemoed, een tong zonder valsheid of veinzerij. Vraagt Hem zonder ophouden. Gij hebt wellicht weinig aanleg voor de studie, weinig zin tot den arbeid, groote hoofdfouten, hevige bekoringen, maar de alwijze, de algode en almachtige God rust in uw hart; Hij zal u helpen en bijstaan op den weg van plichtbetrachting en deugd.

Wij worden, helaas! allen geboren met eene hevige neiging tot het kwaad; deze neiging is als een vergift, dat zich door de erfzonde in onze geheele natuur verspreid heeft. De h. Communie bevrijdt ons, wel is waar, niet geheel van dit vergift, maar zij vermindert toch de schadelijke hoedanigheden daarvan, en derhalve zegt de h. Kerkvergadering van Trente „dat de h. Communie een tegengift is voor de doodzonde en de genezing der dagelijksche fouten”. (1)

(1) Sess. 13, 2.

De heilige kerkvaders Cyrillus, Cyprianus en Chrysostomus (1) leggen ons uit, hoe door dit heilig Sacrament de ziel wordt afgetrokken van het kwaad en tot het goed aangedreven. „Wanneer Jezus Christus tot ons komt door de h. Communie”, zegt de eerste, „dan verzwakt Hij de wreede driften, die in ons heerschen, en ons tot de zonde doen neigen, en Hij geneest de wonden, die ons door de vorige zonden zijn toegebracht.” „Hij”, zoo spreekt de h. Cyprianus, „die door de Kerk niet is gewapend, is onbekwaam tot het martelaarschap, en de ziel, die het h. Sacrament des Altaars niet ontvangen heeft, bezwijkt.” Eindelijk voegt er de h. Chrysostomus nog bij: „Het goddelijk bloed doet het beeld van Jezus Christus in ons schitteren, het geeft de schoonheid en den adeldom aan onze ziel en belet haar, door haar te voeden, in kwijning te vervallen. Dit goddelijk bloed is de zaligheid der ziel, het zuivert haar, het versiert haar, het maakt haar vurig en glansrijk als het goud en het vuur”.

Zelfs zal de Zaligmaker niet dulden dat ook

(1) Apud P. F. Arch. Vendricx, Serm. t. iv, p. 267.

ons lichaam — wel is waar, het geringste deel van ons wezen, maar dat eene eerewoning is geweest voor den Koning van glorie — voor altoos onder het bederf van het graf verblijve, want de Christenen, die het heilig Lichaam van hunnen Zaligmaker, den Overwinnaar van dood en graf, hebben ontvangen, mogen met alle gerustheid zeggen: „Ik weet dat mijn Verlosser leeft, dat ik op den jongsten dag uit de aarde zal opstaan en Hem zien, die mijn God is, in hetzelfde vleesch, dat met Zijn h. vleesch is gevoed geworden. Deze hoop is in mijnen boezem weggelegd en zal met mij slapen in het graf tot den dag der opstanding voor het eeuwig leven en de gelukzalige aanschouwing van God”. De h. Communie is immers, volgens de uitdrukkelijke belofte van Jezus, het onderpand van de zalige verrijzenis en van het eeuwig leven. Want Hij heeft het gezegd: „Die Mijn vleesch eet en Mijn bloed drinkt, heeft het eeuwig leven, en Ik zal hem op den jongsten dag doen verrijzen”. (1) „Ja”, zegt de h. Cyrillus, „omdat Jezus Christus door Zijn h. vleesch in ons is, zoo is het zeker dat wij eens verrijzen zullen.”

(1) Jo. vi, 55.

Ziedaar, lieve Kinderen, de voortreffelijke en zalige uitwerkselen der h. Communie in de zielen van hen, die ze *waardig* ontvangen. *Wat is daarentegen eene onwaardige Communie?*

Onwaardig en heiligschendend is de Communie van een kind, dat door gebrek aan genoegzaam gewetensonderzoek of door vrijwillig verzwijgen van eene doodzonde, eene slechte biecht heeft gesproken. Ook wanneer een kind de h. absolutie ontvangt zonder rechtzinnig berouw over zijne zonden of zonder een vast voornemen van zijn leven te beteren.

Eene zulke Communie is 1. *De snoodste ondankbaarheid.* Het rampzalig kind, dat eene onwaardige Communie doet, wordt een andere Judas; het verraadt gelijk Judas den Zoon Gods door eenen kus, het wordt een beul van Jezus Christus, het verheft in zijn hart eenen Calvarieberg, waarop het Jezus opnieuw kruisigt en doodt. En dat nog wel in den oogenblik dat het van zijnen teederhartigsten God het grootste bewijs van liefde ontvangt!... Is er wel schandiger ondank en grootere trouweloosheid denkbaar?

De onwaardige Communie is 2. *Het vree-*

selijkst ongeluk. Een kind, dat onwaardig tot de Tafel des Heeren nadert, eet en drinkt zijn eigen oordeel en verdoemenis, het wordt de vijand en verworpeling van God, de slaaf des duivels, verstokt dikwijls in de boosheid en geraakt in groot gevaar, gelijk de verrader Judas, in wanhoop te vallen en in den afgrond der hel te storten. Is er wel een beklagenswaardiger lot te vreezen? God behoede u allen, lieve kinderen, voor zulke boosheid en dusdanig ongeluk, die niet genoeg door eeuwige tranen zouden kunnen beweend worden. Besluit echter niet hieruit, lieve Kinderen, dat iemand die eene onwaardige Communie zou hebben gedaan, *moet* wanhopen aan zijne zaligheid! De barmhertigheid Gods is immers oneindig. Wanneer gij met een waar berouw en een vermorzeld hart uwe zonde belijdt, dan zal het dierbaar bloed van Jezus Christus nogmaals uwe groote boosheid afwasschen. Het blijft echter waar, dat iemand, die zich aan eene heiligschendende Communie heeft plichtig gemaakt, *dikwijls niet* in zich keert, waarom gij dan ook de uiterste voorzichtigheid moet gebruiken om deze schrikkelijke euveldaad te

vermijden. Dit zal het best geschieden door eene goede voorbereiding tot de h. Communie.

III.

Vorbereiding tot de h. Communie.

Toen de koninklijke profeet David eenen tempel voor God wilde bouwen, zeide hij : „Groot is dit werk, want het is niet voor eenen mensch, maar voor eenen God, dat wij eene woning gaan bereiden”. (1)

De h. Communie is niet alleen een groot werk, maar zelfs het grootste en heiligste werk dat de mensch op aarde kan verrichten ; er is dus ook geen werk, dat eene naarstiger voorbereiding vereischt. Verder moet er ons zeer veel aan onze voorbereiding gelegen zijn, omdat de genaden, die wij door de h. Communie verkrijgen met deze voorbereiding in evenredigheid staan.

Er is eene *verwijderde*, eene *naaste* en eene *onmiddellijke* voorbereiding tot de h. Communie noodig.

De verwijderde voorbereiding omvat ons *verstand* en ons *hart*. Ten opzichte van het *verstand* bestaat deze voorbereiding hierin, dat

(1) 1 Paralip. 29, 1.

men goed zijnen catechismus kenne en vooral de lessen van de h. Biecht en van de h. Communie grondig bezitte; en ten opzichte van het *hart*, dat men zich geheel tot God bekeere, veel en vurig bidde en de oneindige liefde des Zaligmakers, die zich geheel en al aan zijne zondige schepselen wil geven, met wederliefde trachte te vergelden. (1)

De naaste voorbereiding moet geschieden naar de ziel en naar het lichaam.

De naaste voorbereiding naar *de ziel* bestaat hierin: 1. Dat men vrij weze van doodzonde. (2) 2. Dat men geheel doordrongen zij van een levendig geloof aan de wezenlijke tegenwoordigheid van Jezus Christus in het allerh. Sacrament, onder de gedaanten van brood en wijn. En om aan de heilzame uitwerkselen der h. Communie meer en meer deelachtig te

(1) Men kan in de negen voorafgaande dagen tot de 1. h. Communie, met veel geestelijk voordeel de bij de uitgeefster dezes gedrukte en alom verspreide „Novene voor kinderen die zich waardig tot hunne eerste h. Communie wenschen voor te bereiden, door G. H. LEUS, Dir. der Normalschool te Rolduc”, 18. druk, gebruiken.

(2) Zie mijn werkje „De h. Biecht”, bij de uitgeefster dezes, 3. druk.

worden, moet men zich 3. Ook trachten te reinigen van de geheel vrijwillige dagelijksche zonden en zijne ziel met deugden versieren.

De naaste voorbereiding volgens *het lichaam* is hierin gelegen, dat men 1. *Nuchter* zij van af middernacht, dat heet: men mag van af middernacht noch spijs, noch drank genoten hebben. Men breekt echter den nuchteren niet door speekselinhalings, door het inhalen van iets met ademschepping, of wanneer men onvrijwillig de overblijfselen der spijs, die in den mond of in de tanden zijn verbleven, doorslikt, of enkele na de mondspoeling overgebleven druppels water met het speeksel vermengd, inneemt.

Ten 2. moet men, *volgens zijnen staat*, rein en *eerbaar* gekleed zijn.

De *onmiddellijke voorbereiding tot de h. Communie* bestaat hierin: 1. Dat men zich 's avonds van te voren en des morgens vóór de h. Communie *ingetogen* gedrage; dat men alsdan slechts bezig zij met de verhevene handeling die men gaat verrichten en met inwendige vreugde het bezoek van den zielenbruidgom verbeide.

2. *Op den dag zelven der heilige Communie,*

houde men zich bezig met betrachtungen en oefeningen van geloof, hoop, liefde, verlangen en ootmoed, welke wij hier laten volgen.

Overweging vóór de h. Communie.

1. *Wien ga ik ontvangen?* Het is mijn God, de Schepper van het heelal, dien hemel en aarde niet kunnen bevatten, de oneindig Heilige, de oneindig Zuivere, de Almachtige, voor wiens aanschijn de hemelsche Geesten zich diep neerbuigen en sidderen; het is mijn Verlosser en Zaligmaker, die voor mij is gekruisigd, die Zijn bloed voor mij vergoten heeft en mij zoo zeer heeft bemind, dat Hij heeft willen sterven om mij van de hel, die ik verdiend had, te bevrijden!....

Met welken *eerbied*, met welke *liefde* moet ik Hem dan niet ontvangen?

2. *Wie ben ik, die een zoo grooten en zoo goeden God ga ontvangen?* Een zwak kind, een ellendig schepsel, een arme zondaar, die den goeden God reeds zoo dikwijls heeft beleedigd. Nochtans wil de liefderijke Jezus zich niet van mij verwijderen, maar mij bezoeken, in mijn hart wonen en mijne ziel met Zijne weldaden overladen!....

Met welke *dankbaarheid*, met welke *oetmoedigheid* moet ik Hem dan niet ontvangen?

3. *Waarom komt die goede God tot mij?* Om mij te heiligen, om mij met Zijne hemelsche gaven te verrijken, om mij te troosten in de rampen des levens, om mij te sterken in de bekoringen en de gevaren van mijne ziel. Ik behoef slechts te vragen en Hij zal mij alles geven, daar Hij zich zelven aan mij geeft, zal Hij mij ook niets meer kunnen weigeren.

Hoe *vurig* moeten *mijne verlangens* en *gebeden* dan niet zijn?

(Lees nu langzaam, met aandacht en godvruchtigheid de volgende)

Oefeningen vóór de heilige Communie.

OEFENING VAN GELOOF.

Thans is het eeuwig gezegende uur geslagen, dat ik zoolang verwacht heb, waarop ik (voor de eerste maal) tot de h. Tafel des Heeren mag naderen, waarop ik het levend brood, dat uit den hemel is nedergedaald, het allerh. lichaam en bloed van mijnen Verlosser Jezus Christus, zal ontvangen. O beminnewaardige Jezus! Hoe kan ik U genoegzaam danken voor de oneindige en onbegrijpelijke

liefde, waarmede Gij mij bemind heb. Gij zijt om mijnentwille op de wereld gekomen en mensch geworden; Gij hebt de lasten gedragen van een moeielijk en kommervol leven; Gij hebt den smartelijken dood ondergaan, opdat ik eeuwig zoude leven en eeuwig zoude zalig zijn. Gij hebt mij bemind en U voor mij gegeven, niet slechts tot het lijden en den dood, maar ook tot spijs mijner ziel en om tot het einde der wereld bij ons te verblijven. Met een levendig geloof herdenk ik Uwe oneindige en teedere liefde, vooral toen de vooravond van Uw lijden en Uw afscheid van deze wereld was aangebroken. Ik zie U in den geest met Uwe leerlingen aan tafel zitten om met hen het laatste Avondmaal te vieren; toen naamt Gij brood, danktet God, zegendet het brood, gaaft het aan Uwe leerlingen en zaidet: „Neemt en eet, dit is Mijn lichaam”, ook zoo naamt Gij den kelk en spraakt: „Drinkt er allen uit, dit is Mijn bloed”, en Gij gebodt tevens aan Uwe leerlingen dit te doen te Uwer gedachtenis!... Wie kan de diepte Uwer wijsheid en de verhevenheid Uwer almacht begrijpen? Wie kan de afgronden Uwer oneindige liefde peilen?

Geen mensch op aarde ; inmiddels geloof ik vastelijk aan Uwe goddelijke en onfeilbare woorden.

Ik geloof dat Gij waarlijk Gods Zoon en ons levend hemelsbrood zijt.

Ik geloof dat Gij in het allerheiligste Sacrament des Altaars met lichaam en ziel, met vleesch en bloed, met Godheid en menschheid waarlijk en wezenlijk tegenwoordig zijt.

Ik geloof dat uw lichaam waarlijk spijs en Uw bloed waarlijk drank is.

Ik geloof, o Heer Jezus Christus, dat ik (heden, voor den eersten keer) Uw lichaam en bloed aan de h. Tafel zal ontvangen.

Dit alles geloof ik, omdat Gij, die de eeuwige waarheid en wijsheid zijt, zulks gezegd hebt ; Gij hebt de woorden des eeuwigen levens ; Uw woord is oneindige waarheid, het kan mij niet bedriegen en derhalve geloof ik aan Uw woord. O Jezus ! Gelief mijn geloof te vermeerderen !

OEFENING VAN HOOP.

Met dit vast geloof nader ik tot uwe h. Tafel, o Heer, waar Gij mij met Uwe genade wilt vervullen, hetgeen ik dan ook met een onwrikbaar vertrouwen van U verwacht. Toen

Gij nog op deze aarde vertoefdet, waart gij zoo vriendelijk en goedig jegens de kinderen; Gij liet hen tot U komen en hebt hen gezegd; Gij waart de liefderijkste Kindervriend en wilt het ook nog heden voor mij zijn. Ik hoop dan ook op Uwe goedheid en Uwe beloften. Ik mag ook alles van U hopen, want Gij zijt de Almachtige; Gij zijt ook de Allergetrouwste, want Gij vervult steeds uwe beloften; Gij zijt ook de Allerbeste, want Gij geeft gaarne en met vreugde wat Gij ons beloofd hebt.

O Jezus! bevestig mijne hoop!

Gij hebt gezegd: „Mijn vleesch is waarlijk spijs en Mijn bloed is waarlijk drank”. Ik hoop dat Gij door Uw vleesch en bloed mijne ziel tot de uitoefening van het goede zult versterken!

Gij hebt gezegd: „Wie Mijn vleesch eet en Mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem”; ik hoop dat Gij in mij en ik in U zal verblijven!

Gij hebt gezegd: „Wie Mijn vleesch eet en Mijn bloed drinkt, heeft het eeuwig leven en Ik zal hem in den jongsten dag opwekken”. O Jezus, ik hoop aan de vervulling dezer belofte deelachtig te worden!

Gij hebt gezegd: „Die Mij eet zal om mij-nentwille leven; die dit brood eet, zal leven in eeuwigheid”. Ik zal steeds deze hoop in mijn hart bewaren, o mijn Heer en God, ik vertrouw op Uwe almacht, getrouwheid en goedheid, en ik zal in eeuwigheid niet beschaamd worden. O Jezus! gelief mijne hoop te bevestigen!

OEFENING VAN LIEFDE.

O Jezus, vermeerder mijn geloof, bevestig mijne hoop, maar ontvlam ook mijn hart met Uwe liefde, opdat ik liefdevol tot U nader, U boven alles uit geheel mijn hart en uit al mijne krachten beminne; U, die uit liefde tot mij, het bitter lijden en den schandelijksten dood hebt verdragen. Ik verkondig Uw lijden en dood wanneer ik tot Uwe h. Tafel nader. Gij hebt het h. Sacrament van Uw vleesch en bloed tot herinnering van Uw lijden en sterven ingesteld en ons vermaand, dat wij het tot Uwe gedachtenis zouden ontvangen. O, mocht ik mij dan op dit oogenblik Uwe liefde en Uw lijden dankbaar herinneren! Gij hebt mij be-mind en U voor mij overgeleverd, ja, overge-leverd aan den doodangst in den hof van Olijven, aan uwe verbitterste vijanden, aan

de gevoeligste spotternijen, aan de bloedige geeseling, aan de wreede kroning met doornen. Ik zie U, minnelijke Jezus, voor mij geslagen, bespot, gewond, verscheurd, met bloed bevestigd, als een ellendige worm verpletterd en vertreden, — en nog is dit alles voor Uwe liefde niet genoeg; Gij hebt U nog vernederd tot den smaad- en smartvollen kruisdood; beladen met Uw zwaar kruis, gaat Gij als een onschuldig lam ter slachtbank; Gij wordt met handen en voeten aan het kruis genageld, tusschen hemel en aarde te midden van twee moordenaars opgeheven, met versmaadheden overladen; Gij sterft eindelijk uit liefde tot mij, van God en de menschen verlaten! En zoude ik U op mijne beurt geene wederliefde schenken?

O Jezus! mijn God, mijn Heiland en mijn alles! Ja, ik bemin U uit geheel mijn hart, uit geheel mijne ziel en uit al mijne krachten.

Ik bemin U, omdat Gij uit liefde tot mij gestorven zijt, en omdat Gij U uit liefde tot mij in het allerh. Sacrament des altaars tot spijs mijner ziel hebt gegeven.

Ik bemin U, omdat Gij uit liefde tot mij altoos in dit heilig Sacrament wilt verblijven.

Ik bemin U, omdat Gij mij, door het

waardig ontvangen van Uw vleesch en bloed het eeuwig leven verzekert.

Ik bemin U, omdat Gij mij het eerst hebt bemind, omdat Gij louter liefde, omdat Gij oneindige liefde zijt.

O, Heer Jezus, ontvlam meer en meer mijne liefde tot U!

OEFENING VAN VERLANGEN.

O Jezus! mijn Heiland en mijn Zaligmaker! Hoe groot en onbegrijpelijk is de genade, welke Gij mij heden verleent, daar Gij zelf mij komt bezoeken en Uwe woning in mijne ziel gelieft te nemen. Wel is waar, komt Gij tot mij, verborgen voor mijne oogen, maar zichtbaar voor mijn geloof; Gij geeft U aan mijne ziel tot spijs en drank, Gij wilt in mij wonen en verblijven; Gij komt tot mij gelijk Gij eertijds, den glans Uwer majesteit verbergende, Uwe intrede naamt in de hutten der armen en zieken. Gij komt om aan mijne ziel, die naar hulp en troost versmacht, genade en lavenis te bieden. Ik verheug mij, o Jezus! over Uw genadenrijk bezoek; ik verheug mij, dat Gij onder mijn dak wilt inkeeren; ik verlang vurig naar Uwe tegenwoordigheid en naar Uw bezit. Zoo ik slechts U bezit, heb ik alles; buiten U

kan ik op aarde en in den hemel niets verlangen; Gij zijt mijn God en mijn alles, mijn Verlosser en Zaligmaker, mijne kracht, mijne hulp en mijn troost. Kom dan tot mij, levend brood dat uit den hemel is nederge-daald! Voed en sterk mijne hongerige ziel! Heel hare wonden! Wasch hare smetten af! Neem de zwakheden mijner ziel weg! Help mij en maak mij zalig! Amen.

OEFENING VAN OOTMOED.

Hoe durf ik het wagen, o mijn God en Heiland, tot U te naderen? Uw allerwaardigste Voorbode, de h. Joannes De Dooper, achtte zich niet eens waardig Uwe schoenriemen te ontbinden; de Engelen zelve bedekken uit eerbied tot U hunne aangezichten met hunne vleugels, en ik wil U in mijne ziel opnemen!...

Heer, ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt! Ja, ik ben niet waardig, ik zou nimmer tot Uwe h. Tafel durven naderen, ware het niet dat Gij het mij beveelt, ja, dat Gij mij van het eeuwig leven wilt uitsluiten, indien ik Uw h. vleesch niet eet en Uw h. bloed niet drink. Ik kom dan tot U, gehoor-

zaam aan Uw bevel, gedrongen door de zucht naar het eeuwig leven ; ik nader echter tot U, met het diepste bewustzijn mijner groote onwaardigheid.

Heer, ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt ! Gij zijt immers mijn God, ik ben Uw schepsel ; Gij zijt de Heer en ik Uw dienstknecht ; Gij zijt de Allerreinste, de Allerheiligste, de Zuiverheid en Heiligheid zelf, en ik ben een zondig mensch, een strafwaardige boosdoener ; Gij zijt mijn Heiland, die mij tot den dood toe bemind hebt, en ik ben een ondankbaar wezen, dat U geene wederliefde heeft betoond, maar dikwijls en grootelijks heeft beleedigd.

(Verwek nu nog een Akte van Berouw.)

Heer, ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt ! Wil echter, o Heer, niet nederzien op mijne groote onwaardigheid, maar slechts letten op Uwe oneindige goedheid en barmhartigheid. Ik nader tot U met een kinderlijk vertrouwen, omdat Gij de boetende zondaars in genade opneemt.

Ik kom, daar Gij mij gebiedt te komen en ik zonder U niet zalig wezen kan. Neem mij dan liefderijk op, o Jezus, en wil Uwe beloften,

jegens mij vervullen. Ik geloof aan U, ik hoop op U, ik bemin U! Het lichaam van onzen Heer Jezus Christus beware mijne ziel tot het eeuwig leven. Amen. (1)

O Heer! ik ben niet waardig

Tot Uwen disch te gaan,

Maar, Gij, Heer, maak mij waardig

En hoor mijn smeekeing aan!

O stil toch mijn verlangen

Gij, zielen-bruidegom,

Om waardig U te ontvangen!

Lam Gods, o wees welkom!!!

Heilige Moeder Gods, alle Engelen des hemels, mijn goede Engelbewaarder, mijn h. Patroon (Patrones) en alle Gods lieve Heiligen, bidt voor mij, opdat ik waardig nadere tot de h. Tafel.

AANMERKING. Houding der kinderen aan de communiebank. Men nadert met neer-geslagen oogen en gevouwen handen en knielt op den voet der communiebank; dan neemt men den communiedoek op de handen, dien men een weinig uiteenvouwt. Vervolgens houdt men het hoofd recht en stil, men opent tamelijk den mond, men

(1) Dit zijn de woorden, lieve kinderen, welke de priester in het latijn spreekt, als hij U de h. Communie geeft.

legt de tong op de onderste lip, ontvangt vol eerbied de h. Hostie; men haalt de tong met de h. Hostie langzaam terug en sluit den mond. Men wachte zich te spuwen of de h. Hostie tegen de tanden te stooten; blijft de h. Hostie soms tegen het verhemelte van den mond plakken, dan make men zich niet ongerust, maar rake haar zachtjes aan met de tong, waardoor zij ongemerkt zal los gaan. Men zal de h. Hostie doorslikken, eer ze geheel is vochtig geworden.

Op eenige plaatsen geeft men een teug wijns, na de 1. h. Communie, om de nutting te bevorderen.

Wanneer men nu de h. Communie heeft ontvangen, keert men eerbiediglijk naar zijne plaats terug, alwaar men de dankzegging gaat verrichten.

IV.

Oefeningen van dankzegging na de h. Communie.

Nadat men eenige oogenblikken van aanbidding en stille betrachtning aan den liefderijken Jezus, die men heeft ontvangen, gewijd heeft, kan men gevoeglijk de volgende oefeningen tot dankzegging na de h. Communie, met aandachtigheid en godsvrucht lezen.

OEFENING VAN AANBIDDING.

Het lichaam van onzen Heer Jezus Christus beware mijne ziel tot het eeuwig leven!

Ja, thans bezit ik in mij den Gever en Hersteller van het eeuwig leven; dit geloof ik

vastelijk, o Jezus, want Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. Uw vleesch, dat ik ontvangen heb, is waarlijk eene spijs. Mijn Heer, mijn God en mijn alles, Gij zijt wezenlijk in mij tegenwoordig, Gij zijt innig met mij vereenigd. Hoe kan ik mij diep genoeg voor U in het stof nederbuigen! Hoe zal ik U eerbiediglijk genoeg aanbidden!

OEFENING VAN OOTMOED.

Heer, ik ben niet waardig dat ik mijne oogen tot U verheffe. Gij zijt mijn Heer en God en ik ben Uw onwaardig schepsel; *Gij zijt mijn Heiland en mijn hemelsche Vader en ik ben Uw zwak en zondig kind. Gij bemint mij nochtans en erbarmt U over mij, omdat Gij vreugde er in scheidt in mijn hart te wonen. Heden is het huis mijner ziel heil wedervaren.

OEFENING VAN DANK.

Hoe zal ik U, mijn Jezus, voor de onuitsprekelijke genade van Uw heilaanbrengend bezoek, naar behooren danken; hoe kan ik U alles vergelden, wat Gij aan mij gedaan hebt? Looft den Heer, alle volkeren en alle geslachten; loof den Heer, o mijne ziel en vergeet nimmer het goede, dat Hij U heeft

gedaan. O edelmoedigste Heiland, neem met een genadig welbehagen mijn geringen en onvoldoenden dank aan, dien ik U uit de volheid van mijn diepbewogen hart breng.

Gij hebt mij, Uw ongehoorzaam en zondig kind, in weerwil van al mijne zonden en trouweloosheden met goedertierenheid aangenomen. Gij hebt U gewaardigd Uwe intrede in mijne ziel te nemen. Gij hebt mij aan Uwe h. Tafel met Uw vleesch en bloed verzadigd. Gij hebt mij Uw vleesch en bloed tot onderpand der zalige verrijzenis geschonken en mij daardoor het eeuwig leven verzekerd.

En daar ik U voor zoo vele en zoo groote genaden niet genoegzaam kan bedanken, zoo verzoek ik alle Engelen en Heiligen des hemels, dat zij U, in mijne plaats, loven en danken in alle eeuwigheid. O liefdevolle Heiland! Gij hebt mij heden het grootste en beste, wat Gij mij geven kondt, gegeven, gij woont in mij en wilt eeuwig bij mij verblijven. Wat zal ik dan op mijne beurt aan U schenken? Ik bezit niets dan mij zelven, niets dan mijn hart; ik geef mij dan ook aan U met alles wat ik ben en vermag, met geheel mijn hart en mijne zintuigen, met ziel en lichaam, zonder eenig

vastelijk, o Jezus, want Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. Uw vleesch, dat ik ontvangen heb, is waarlijk eene spijs. Mijn Heer, mijn God en mijn alles, Gij zijt wezenlijk in mij tegenwoordig, Gij zijt innig met mij vereenigd. Hoe kan ik mij diep genoeg voor U in het stof nederbuigen! Hoe zal ik U eerbiediglijk genoeg aanbidden!

OEFENING VAN OOTMOED.

Heer, ik ben niet waardig dat ik mijne oogen tot U verheffe. Gij zijt mijn Heer en God en ik ben Uw onwaardig schepsel; *Gij zijt mijn Heiland en mijn hemelsche Vader en ik ben Uw zwak en zondig kind. Gij bemint mij nochtans en erbarmt U over mij, omdat Gij vreugde er in schept in mijn hart te wonen. Heden is het huis mijner ziel heil wedervaren.

OEFENING VAN DANK.

Hoe zal ik U, mijn Jezus, voor de onuitsprekelijke genade van Uw heilaanbrengend bezoek, naar behooren danken; hoe kan ik U alles vergelden, wat Gij aan mij gedaan hebt? Looft den Heer, alle volkeren en alle geslachten; loof den Heer, o mijne ziel en vergeet nimmer het goede, dat Hij U heeft

gedaan. O edelmoedigste Heiland, neem met een genadig welbehagen mijn geringen en onvoldoenden dank aan, dien ik U uit de volheid van mijn diepbewogen hart breng.

Gij hebt mij, Uw ongehoorzaam en zondig kind, in weerwil van al mijne zonden en trouweloosheden met goedertierenheid aangenomen. Gij hebt U gewaardigd Uwe intrede in mijne ziel te nemen. Gij hebt mij aan Uwe h. Tafel met Uw vleesch en bloed verzadigd. Gij hebt mij Uw vleesch en bloed tot onderpand der zalige verrijzenis geschonken en mij daardoor het eeuwig leven verzekerd.

En daar ik U voor zoo vele en zoo groote genaden niet genoegzaam kan bedanken, zoo verzoek ik alle Engelen en Heiligen des hemels, dat zij U, in mijne plaats, loven en danken in alle eeuwigheid. O liefdevolle Heiland! Gij hebt mij heden het grootste en beste, wat Gij mij geven kondt, gegeven, gij woont in mij en wilt eeuwig bij mij verblijven. Wat zal ik dan op mijne beurt aan U schenken? Ik bezit niets dan mij zelven, niets dan mijn hart; ik geef mij dan ook aan U met alles wat ik ben en vermag, met geheel mijn hart en mijne zintuigen, met ziel en lichaam, zonder eenig

voorbehoud; bezit mij, o Jezus, in alle eeuwigheid!

Geen zinlijke lust, geen aardsch goed, geen schepsel ter wereld zal mij ooit van U scheiden.

In geluk en ongeluk, in vreugde en lijden, in voor- en tegenspoed, in leven en sterven, wil ik U alleen toebehooren. Voor U leef ik, o Jezus, voor U sterf ik. Amen.

OEFENING VAN GEBED.

O edelmoedigste Jezus! Gij hebt mij geleerd in mijne noodwendigheden mij tot U te wenden, bij U hulp te zoeken, aan te kloppen, en op U te roepen; Gij verzekert mij dat ik door U zal verhoord worden. Gij zult mij dan ook vooral heden (op den dag mijner eerste h. Communie) dat Gij tot mij zijt gekomen, om mij met Uwe overvloedige genaden en allerrijkste zegeningen te vervullen, gewis verhooren. Zonder U ben ik niets en kan ik niets ter zaligheid; blijf dan bij mij, o goede Jezus, met Uwe genade; doe mij getrouw blijven aan de goede voornemens, die ik heden heb gemaakt; steun mijne zwakheid, neem mijne lichtzinnigheid en mijnen wankelmoed weg, opdat steeds

mijn geloof vermeerdere, mijne hoop in kracht en mijne liefde in vurigheid toeneme.

Bewaar mij voor de zonden, verwijder de bekoringen; geef mij en bewaar in mij een rein, schuldeloos hart; laat mij liever alles lijden, ja, zelfs eerder den dood sterven dan mijne onschuld en Uwe genade door eene doodzonde verliezen. Laat mij toch nimmer in mijn leven onvoorbereid of onwaardig tot Uwe h. Tafel naderen en Uw h. Vleesch en Bloed tot mijn oordeel en verdooemenis ontvangen. Dat deze (1^e) h. Communie mij bestendig aanspore om U nooit te vergeten, om U altoos boven alles te beminnen. Vernietig in mij alle kwade driften, opdat ik door U verzadigd, naar niets anders meer verlange, dan naar wat hemelsch is.

Vervul in mij, o Heer, Uwe beloften; dat Gij in mij blijft en ik in U; dat ik Uw getrouwe leerling en ware navolger moge worden; dat ik door Uwen h. Geest van liefde beziel, U bovenal en mijnen evennaaste gelijk mij zelve om U moge beminnen.

Met een vast vertrouwen beveel ik U, o liefderijke en barmhartige Jezus, alle aangelegenheden van mijne ziel en lichaam aan, mijne

hoop en vrees, mijne vreugden en smarten; regel en beschik alles naar Uwe alwijze voorzienigheid en Uw goddelijk welbehagen, ten beste mijner zaligheid. Vooral beveel ik mij aan U in het uur van mijnen dood; laat mij deze wereld toch niet verlaten, zonder U nog als *teerspijs* op mijnen tocht naar de eeuwigheid te hebben ontvangen; o levend Hemelsbrood, reinig en sterk dan mijne ziel, opdat zij niet bezwijke onder de laatste geweldige bekoringen van den boozen geest, maar binnentrede in Uw rijk. Dat ook mijn stoffelijk overblijfsel ruste in vrede en eens met alle uitverkorenen heerlijk uit het graf verrijze, om U vervolgens in al Uwe volmaaktheid, van aanschijn tot aanschijn te zien, te bezitten, te loven en te danken in alle eeuwigheden der eeuwigheden. Amen.

Verhoor en zegen mij, o Jezus!

Dat ook Uw goddelijke zegen in de ruimste maat nederdale over mijne lieve ouders, familie en weldoeners; over mijne vrienden en vijanden, over de h. Kerk, onzen h. Vader den paus, onzen bisschop, onze geestelijke herders en leermeesters, over alle menschen, zoo levenden als afgestorvenen; zegen hen allen en begunadig hen!

Moge Uw goddelijke zegen over ons allen
komen en bij ons verblijven, nu en in eeuwig-
heid! Amen.

Litanie van het allerh. Sacrament,

ten gebruike van een kind, dat zich tot zijn eerste
h. Communie voorbereidt.

Heer, ontferm U onzer!

Christus, ontferm U onzer!

Heer, ontferm U onzer!

Christus, hoor ons!

Christus, verhoor ons!

God, hemelsche Vader, mijn Schepper en Be-
waarder, verleen mij de genade eene goede
eerste h. Communie te doen.

God, de Zoon, mijn Verlosser en Zaligmaker,
verleen mij de genade eene goede eerste h.
Communie te doen.

God, de h. Geest, mijn Heiligmaker, verleen
mij de genade eene goede eerste h. Com-
munie te doen.

H. Drievuldigheid één God, verleen mij de
genade eene goede eerste h. Communie te
doen.

O Jezus, ons slachtoffer op het kruis, ons
voedsel in de h. Communie, geef, dat ik U
in een rein hart ontvang.

O Jezus, waarachtig tegenwoordig in het allerheiligste Sacrament, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die het levende brood zijt, dat van den hemel is gedaald, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die het voedsel onzer ziel geworden zijt, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die het brood der Engelen en de tarwe der uitverkorenen zijt, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die ons, in Uw vleesch en bloed, het onderpand van het eeuwige leven en van eene glorieijke verrijzenis verleent, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die, in dit verheven Sacrament, de bron van alle genaden en hemelsche zegeningen zijt, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die U door de h. Communie op het allernauwst met ons wilt vereenigen, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die in het h. Sacrament, eene eeuwigdurende offerande zijt, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die in dit goddelijk Sacrament, de

schat der Kerk en vreugde der brave menschen zijt, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

O Jezus, die U weldra geheel aan mij wilt schenken, geef dat ik U in een rein hart ontvang.

Goede Jezus, door de smarten, die Gij voor onze zaligheid hebt willen ondergaan, verleen mij de genade eene goede eerste h. Communie te doen.

Goede Jezus, door Uwe wondervolle hemelvaart, verleen mij de genade eene goede eerste h. Communie te doen.

Goede Jezus, door de heerlijkheid, waarmede Uwe heilige menschheid in den hemel is omgeven, verleen mij de genade eene goede eerste h. Communie te doen.

Goede Jezus, door Uwe oneindige barmhartigheid, verlos mij van alle zonden, maar voornamelijk van de doodzonden en verleen mij de genade eene goede eerste h. Communie te doen.

GEBED.

Beminnelijke Jezus, mijn Schepper en Zaligmaker, ik wensch vurig U met zulk eene groote liefde, diepen eerbied en oprechte gods-

vrucht te ontvangen, als mij maar mogelijk is. Aanvaard mijnen goeden wil en verleen mij de genade, dat ik mij tot deze beslissende daad zoodanig voorbereide, dat ik daarin vinde de bron van mijne volharding in Uwe liefde, tot aan den laatsten snik mijns levens. Ja, lieve Jezus, verhoor mijne bede, dan mag ik met vertrouwen hopen, dat ik U, dien ik weldra onder de nederige gedaante van brood zal ontvangen, eens in al Uwen glans en al Uwe heerlijkheid onbedekt in den hemel moge aanschouwen. O Maria, Moeder van Jezus, mijn heilige Bewaar-Engel, mijne heilige Patronen, bidt voor mij en bekomt mij de genade eener goede eerste Communie. Amen.

GEBED VAN DEN H. CAJETANUS VAN TRIENA,
TOT HET ALLERH. SACRAMENT.

Zie, Heer! uit Uw heiligdom en uit Uwe verhevene hemelwoning neder, en aanschouw deze allerheiligste Hostie, die onze Opperpriester, Uw welbeminde Zoon, onze Heer Jezus, U voor de zonden zijner broeders opdraagt: wees ons genadig en wisch onze veelvuldige boosheden uit. Zie, de stem van het bloed van Jezus, die onze broeder geworden is, roept tot

U van het hout des kruises; verhoor die, Heer! en laat U verzoenen; beschouw met aandacht dat bloed en handel met ons naar Uwe barmhartigheid. Vertoef niet, o mijn God, Uw eigen glorie vraagt het van U, want men heeft Uwen naam over deze stad en over Uw volk aangeroepen. (100 *dagen aflat.*)

VERZUCHTING TOT HET ALLERH. HART VAN
JESUS IN HET HOOGWAARDIGSTE SACRAMENT
DES ALTAARS.

O allerzoetste Jezus! hoe verre heeft zich dan Uwe onuitsprekelijke liefde tot mij uitgestrekt? Om U geheel aan mij te geven, hebt gij Uw eigen Vleesch en dierbaar Bloed tot eenen goddelijken maaltijd voor mij bereid. Doch wie heeft U tot zulke overvloedige betuigingen van liefde bewogen! Inderdaad, niemand anders dan Uw heilig Hart, dat mij zoo teerderlijk bemint.

O aanbiddelijk Hart van mijnen minlijken Jezus! gloeiend fornuis van goddelijke liefde! ontvang, bid ik U, mijne ziel in Uwe heilige Wonden, opdat ik in deze school van liefde moge leeren beantwoorden aan de liefde van U, mijn God! die mij, door zoo vele wonderbare bewijzen Uwer liefde overtuigd hebt. Amen.

SCHIETGEBED TOT HET ALLERHEILIGSTE
SACRAMENT.

Geloofd en gedankt zij te allen tijde het
allerheiligste en goddelijke Sacrament des Al-
taars. (100 *dagen afaat.*)

Nadat men op deze wijze gedurende minstens
een kwartier uurs zijne dankzegging heeft verricht
en zich uitsluitend met Jezus heeft bezig gehouden,
mag men de kerk verlaten, maar men zal ook nog
verder zorg dragen den dag der h. Communie te
heiligen en in bijzondere godsvrucht door te brengen.

V.

**Hernieuwing der doopgeloften. — Opdracht
aan O. L. Vrouw.**

Ingevolge de Diocesaan-Statuten van het
bisdom Roermond, moeten de kinderen op
den namiddag hunner 1^e h. Communie hunne
doopgeloften, die zij bij het h. Doopsel door
den mond van Peter en Meter hebben afge-
legd, zelve plechtig hernieuwen, en vervolgens
zich aan de teedere Moedermaagd aanbevelen
en opdragen. Wij laten ten gerieve der kinde-
ren de voorgeschreven formules hier volgen :

”
bidd
dag
ston
wer
h. S
gelo
den
Uw
heil
als
dele
alle
de
Uw
onc
me
ten
Go
sch
da
blo
on

HERNIEUWING DER DOOPGELOFTEN.

„Aan uwe voeten neergeknield, o mijn aanbiddelijke Verlosser, wil ik op dezen schoonen dag mijner eerste h. Communie den gelukkigen stond gedenken, waarop mij het h. Doopsel werd toegediend. Bij het ontvangen van dat h. Sacrament, heb ik mij verbonden om het geloof in éénen God in drie Personen te belijden; om den duivel te verzaken; om mij aan Uwe heilige wet te onderwerpen; om Uwe heilige, katholieke, apostolische, roomsche Kerk als mijne moeder te eeren, en ijverig de middelen van zaligheid aan te wenden, die zij alleen bezit. En Gij, mijn God, Gij hebt mij de erfzonde vergeven; Gij hebt mijne ziel met Uwe kostbaarste gaven verrijkt; Gij hebt mij onder het getal Uwer kinderen en der erfgenamen van Uw rijk aangenomen.

Verheven oogenblik! „Onschatbare gebeurtenis! De oneindig volmaakte, driewerf heilige God sloot toen een verbond met mij, ellendig schepsel. En Gij, dierbare Zaligmaker, waart daarvan de Middelaar; met Uw eigen kostbaar bloed werd het bezegeld, en tot eeuwig bewijs ontving mijne ziel een onuitwischaar merktee-

ken, dat in Uwe uitverkorenen met onsterfelijken luister zal schitteren. In het h. Doopsel is mij een nieuw leven ingestort; ik werd Christen, kind Gods, broeder van mijn Verlosser, tempel van den h. Geest, lidmaat der Kerk, erfgenaam Gods en mede-erfgenaam van Jezus Christus.

„Groote God, welken dank zal ik U voor zoo vele weldaden bewijzen, vooral op dezen dag, waarop Gij U zelve voor de eerste maal aan mij gelieft te geven! Loof, mijne ziel, den Heer, en al wat in mij is Zijn heiligen naam; loof, mijne ziel, den Heer en wil al Zijne weldaden niet vergeten. Hemelsche geesten, vereenigt U met mij, om Hem de verschuldigde dankbaarheid te betuigen. Ach ware ik altijd erkentelijk geweest, ten minste niet ondankbaar! Met droefheid en schaamte zie ik thans op mijne vroegere levensjaren, waarin ik mij aan zooveel ongetrouweden plichtig maakte. Ja, mijn God, menigwerf heb ik de beloften van mijn h. Doopsel geschonden; ik erken het, en ik vraag U daarvoor ootmoedig vergeving. Gevoed met het brood der sterken, neem ik het besluit om voortaan meer getrouwheid te betoonen, en tegen de vijanden mijner zaligheid

dapperder den goeden strijd des geloofs te voeren. Het is in Uwe tegenwoordigheid, o God, die in het allerheiligste Sacrament des Altaars rust; in de tegenwoordigheid Uwer heilige Moeder, de onbevleete Maagd Maria, van mijnen Engel-Bewaarder, van mijne h. h. Patronen en van geheel het hemelsch hof, dat ik de heilige verbintenissen bevestig, bekrachtig en vernieuw, die weleer in mijnen naam door Peter en Meter bij mijn h. Doopsel zijn aangegaan. Ik verzaak opnieuw den duivel: Heer, Gij alleen zijt mijn Koning, en U alleen zal ik dienen. — Ik verzaak de ijdelheden des duivels: weg met de ijdele praal, de valsche vermaken, de schijngoederen en de grondbeginselen der wereld! Uwe genade, Heer, Uwe liefde is mij genoeg. — Ik verzaak de werken des duivels, dat is, alle zonden: ik wil liever sterven, Heer, dan nog eens vrijwillig eene zonde, vooral eene doodzonde te bedrijven. Uwe heilige wet zal voortaan het eenige richtsnoer van mijn gedrag zijn; met de hulp Uwer genade zal ik die nakomen, zonder het oordeel der menschen te schromen; ik zal mij nimmer, noch over U, noch over mijne Moeder, Uwe h. Kerk schamen; ik zal er mijnen roem in

stellen U te dienen en de Kerk te gehoorzamen. Zegen deze heilige voornemens, opdat ik ze tot mijnen dood toe getrouw blijve. Amen.”

OPDRACHT AAN O. L. VROUW.

Heilige Maagd, Moeder van mijnen God en ook mijne Moeder, Koningin van hemel en aarde, op dezen plechtigen dag mijner eerste h. Communie kom ik U de hulde van mijnen eerbied, liefde en erkentelijkheid aanbieden. Vele, ontelbare gunsten en genaden heb ik sedert mijn heilig Doopsel, door uwe vermogende en barmhartige voorspraak, van den goeden God verkregen. Met moederlijke bezorgdheid hebt Gij mij steeds bewaakt en beschermd. Hoezeer ondervond ik nog, in de dagen der voorbereiding tot mijne eerste h. Communie, uwe krachtige hulp en bijstand. Lieve Moeder, wat ben ik heden een gelukkig kind, nu ik voor de eerste maal van mijn leven het dierbaar Lichaam en Bloed van uwen aanbidde-lijken Zoon heb mogen ontvangen! En hoeveel hebt gij daartoe bijgedragen! Wat zal ik U, o minnelijke Moeder, voor zoovele weldaden wedergeven! Gedoog; dat ik mij zelven daar-

voor aan U geef, aan U toewijd. Ik verkies U heden op eene geheel bijzondere wijze voor mijne Moeder, voor mijne Patrones. Ik stel mijne ziel met al hare krachten, mijn lichaam met al zijne zintuigen onder uwe bescherming. Verwerf voor mij, dat ik mijne ziel en mijn lichaam in zuiverheid beware, opdat Hij, dien ik vandaag heb ontvangen, steeds door Zijne genade in mij moge verblijven. Bescherm mij in alle voorvallen des levens, zoo in voor- als in tegenspoed, en maak, dat ik getrouw blijve aan de beloften van mijn H. Doopsel. Zegen mij, o heilige Maagd, zegen uw kind op dezen schoonen dag, zegen mij al de dagen mijns levens, en bid voor mij, vooral in het uur van mijnen dood.

NB. Alle geloovigen welke de plechtigheid van het Lof op den dag der 1. h. Communie bijwonen, kunnen 40 dagen aflat verdienen. (Statut. Dioec. caput x, p. 43.)

VI.

De Geestelijke Communie.

De h. Kerkvergadering van Trente (1) zegt :

(1) Sess. 13, cap. 8.

„dat ook zij, die met een vurig verlangen en een levendig geloof, dat door de liefde werkzaam is, het Hemelsch brood eten, de vruchten en voordeelen ervan verkrijgen”. Deze wijze van den Heiland te ontvangen, noemt men „de Geestelijke Communie”.

Deze Geestelijke Communie, lieve kinderen, beveel ik u dringend aan, vooral ten tijde van ziekte of ander beletsel wezenlijk te communiceeren, en u tevens met den priester te vereenigen, wanneer gij de h. Mis bijwoont.

Om eene waardige Geestelijke Communie te doen, moet men een geweten hebben, dat zuiver is van doodzonde en tevens met geloof, liefde en verlangen jegens den goddelijken Zaligma-ker bezielde zijn.

Ziehier eene

OEFENING VOOR DE GEESTELIJKE COMMUNIE.

„Almachtige God! Liefdevolle Jezus! Ik geloof dat Gij in het aanbiddelijk Sacrament des altaars wezenlijk tegenwoordig zijt! Ik aanbid U, ik bemin U met geheel mijne ziel. Ik wensch vurig U in mijn hart te ontvangen, maar ik kan dit geluk thans

wezenlijk niet hebben; gelief dan, o Jezus, ten minste *geestelijkerwijze* met Uwe liefde, met Uwe genaden en zegeningen tot mij te komen; zuiver mijn hart van alles wat U mishaaft: doe mij dagelijks meer en meer in Uwe liefde toenemen, opdat ik in leven en dood altoos met U vereenigd blijve! Amen."

VII.

Het Goddelijk en Kerkelijk Gebod der h. Communie. — De Paaschplicht.

Jezus Christus zegt uitdrukkelijk: „Zoo gij het Vleesch van den Zoon des menschen niet eet en zijn Bloed niet drinkt, zult gij het leven in u niet hebben". (1)

Wanneer nu iemand het hier bedoelde bovennatuurlijk leven der genade niet in zich heeft noch bewaart, zoo kan hij geen aanspraak op het eeuwig leven, op het hemelrijk hebben, maar hij gaat den eeuwigen dood en de hel-sche verdoemenis te gemoet.

God heeft ons gevolgelijk op de zwaarste straf geboden de h. Communie te ontvangen.

(1) Jo, vi, 54.

Dit gebod is echter alleen voor hen verplichtend, die tot den ouderdom zijn gekomen, dat zij onderscheid kunnen maken tusschen deze hemelsche spijs en het gewoonlijk brood ; het verplicht dezulken, omtrent dien ouderdom, tevens meermalen in het leven en in het gevaar des doods.

De vervulling van dit goddelijk gebod werd nader bepaald door onze Moeder de h. Kerk, in de Kerkvergadering van Lateranen, in het jaar 1215, onder paus Innocentius III. Canon 21 zegt : „dat elke Christengeloovige van beider kunne, nadat hij de jaren van onderscheiding bereikt heeft, ten minste eens in het jaar aan zijnen priester zijne biecht spreke, en in den Paaschtijd het lichaam des Heeren met eerbied ontvange”.

Dit gebod verplicht onder zeer strenge kerkelijke straffen (1) en is door de Kerkvergadering van Trente (2) nogmaals uitdrukkelijk bevestigd.

De Paaschtijd loopt in onze diocees van Palm-Zondag tot Beloken-Paschen.

Men moet zijnen Paschen houden in zijne eigen parochiekerk.

(1) Jus Can. Lib. 5, Decret. Tit. 38, cap. 12.

(2) Sess. 13, 9.

Men voldoet niet aan den Paaschplicht door eene onwaardige Communie.

VIII.

Een laatste woord over het dikwerf communiceeren.

Onwaardig tot de h. Tafel naderen is een zeer groot kwaad en een verschrikkelijk ongeluk; maar niet communiceeren, wanneer het gebod daartoe verplicht, is ook eene doodzonde; het een zooals het ander berokkent ons den eeuwigen dood. De Zaligmaker heeft het immers gezegd: „Zoo gij het Vleesch van den Zoon des menschen niet zult eten en Zijn Bloed niet zult drinken, zult gij het leven in u niet hebben”. (‘) Gelijk nu brood en wijn in eenige landstreken het gewoonlijk voedsel van het lichaam zijn, zoo heeft ook Jezus ons onder de gedaanten van brood en wijn, een gewoon, ja dagelijks voedsel gegeven om onze ziel in haar geestelijk leven te bewaren en te versterken.

De eerste Christenen begrepen dit zeer wel: velen hunner genoten dagelijks dit hemelsch voedsel en vreesden niets zoozeer dan er van beroofd te worden.

(‘) Jo. vi, 54.

Zoo het thans anders is, dan is het niet door verandering in de kerkelijke tucht, maar omdat de ijver der geloovigen is verflauwd.

De h. Kerkvergadering van Trente wenscht niets vuriger dan dat de Christenen, zoo dikwerf zij de h. Mis bijwonen, niet enkel geestelijkerwijze, maar ook door het werkelijk ontvangen der h. Communie, aan het Offer der Nieuwe wet deelnemen. „Geen beter middel, dan de h. Communie dikwerf te ontvangen, is er, zegt de Kerkvergadering van Rheims, om de heerlijke eerste dagen der Kerk wederom onder ons te doen herleven.” Men kan met recht zeggen van hen, die slechts eens in het jaar tot de h. Tafel naderen, dat zij lijden aan geestelijke kwijning der ziel en zich in groot gevaar bevinden het leven der heiligmakende genade te verliezen.

Wanneer gij dus den Zaligmaker werkelijk oprecht bemint en prijs stelt op uwe eeuwige zaligheid, dan lieve Kinderen! zult gij u in verdere jaren ook geenszins bepalen tot de enkele vervulling van uw Paaschplicht volgens het uitdrukkelijk gebod der h. Kerk, maar gij zult dan ook, om meer en meer aan de liefde van Jezus te beantwoorden en meer

en meer vooruitgang te doen in het geestelijk leven, volgens dat het uw biechtvader zal goedvinden, dikwijls tot de h. Tafel des Heeren naderen.

De h. Franciscus van Sales zegt „dat een persoon, die godvruchtig wil leven, maandelijks zal communiceeren”. (1)

„Komt allen tot mij”, zegt Jezus, „die belast en beladen zijt, en Ik zal u verkwikken.” Geeft dan ook, lieve Kinderen, dikwerf en gaarne gehoor aan die teedere roepstem van uwen edelmoedigen Heiland ! Ik ben uw Vader, zoo zegt Hij in andere woorden, komt dan tot Mij met vertrouwen en zonder vrees ; Ik wil u immers de roerendste bewijzen mijner teederheid geven. Ik ben uw God en wil u met de kostelijkste hemelgaven verrijken ! komt dan allen tot Mij ! Hoeden wij ons dan wel de minzame uitnoodiging van Jezus te minachten, maar beijveren wij ons om dikwerf het genadenrijk bezoek van den Menschgeworden God, onder de gedaanten van brood en wijn, tot vermeerdering van het geestelijk leven der genade op deze aarde en tot verkrijging van het eeuwig leven der glorie in den schoonen hemel waardig te worden. Amen.

(1) Opusc. p. 584.

Bij de Uitgeefster dezès is mede verschenen :

Novene voor kinderen die zich waardig tot hunne eerste H. Communie wenschen voor te bereiden, door G. H. LEUS, 18e druk, 10 c.; — 25 ex. f. 2.25; — 50 ex. f. 4.25; — 100 ex. f. 8.00.

Geschenken aan de lieve kinderen, van eenen geestelijken kindervriend: *De H. Biecht* 8 c.; *Die hl. Beichte* 9 c.; *De eerste H. Communie* 12 c.; *Het H. Vormsel* 10 c.; *Het Kind van het H. Hart* 10 c. — Bij 25 ex. 25 c. minder, bij 50 ex. 75 c., en bij 100 ex. f. 2 minder.

Meiliedjes, op wijzen genomen uit „Choix de cantiques à l'usage des élèves de Rolduc”, door een Oud-Professor, 7e druk, 10 c. — Bij 12 ex. wordt de „muziek” gratis gegeven.

Het H. Hart van Maria. Handboekje voor Jongedochters Congregatiën van O. L. Vr., door H. WELTERS, 60 c.

Christelijk Huis- en Volksboek voor alle standen. Breedvoerige verklaring van het H. Misoffer, door Pater v. COCHEM, vert. door J. DE GRUYTER pr., 3^e druk, 90 c., in linnen bd. f. 1.20.

Verhalen, Voorbeelden en Gelykenissen, ten gebruike bij het onderwijs van den Catechismus; tevens Handboek voor Christelijke Huisgezinnen; door H. WELTERS, f. 2.00. — Met den Roerm. Catechismus in een linnen bd. f. 2.45.

De hedendaagsche Dans, door J. H. S., pr., 15 c.; — 25 ex. f. 3.50; — 50 ex. f. 6.50.

Handboekje over het Onweder. Onderrichtingen, behoedmiddelen en gebeden, door J. SAUREN, vertaald door Pater S. D. M., gecart. 25 c.; — 12 ex. a 23 c., 25 ex. a 20 c.

